بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2023/HC-A/165
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް)
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތްތައް: 1- ގަސްޓެލި އައިލެންޑެސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
  2- އަބްދުﷲ އިޝާން މ.ވިލާދަރުގެ، ކ.މާލެ
  3- މުސްލިމާ އަބްދުލްޤައްޔޫމް މއ.ކާމިނީރުގަނޑުގެ، ކ.މާލެ
  4- އާއިޝަތު އިއްޒާ މުޙައްމަދު މ.ވިލާދަރުގެ، ކ.މާލެ
  5- މުޙައްމަދު ޔޫސުފް މޫސާ މ.ސިލްވަރކޯނަރ (މއ.ސިލްވަރު)، ކ.މާލެ
  6- އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު މ.މުލީގެ، ކ.މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހާޖިމަތު ފަހްރިޔާ

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްމާނިއު ހުސައިން

ނިމުން ތާރީޚް: 12 ޝައްވާލް 1446 / 10 އޭޕްރީލް 2025

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 09 ޛުލްޤަޢިދާ 1444
09 ޖޫން 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 144-B14/VM/2023/01
- **ނިންމި ތަން:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** -
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 10 އޭޕްރީލް 2023

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/165 ޤަޟިއްޔާ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް	އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތްތައް
ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް)	1-ގަސްތޮޅި އައިލެންޑްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ހާޒިރުވި ވަކީލު: އޭ.އަޙްމަދު މުރާދު	2-ޢަބްދުﷲ އިޝާން
ހާޒިރުވި ވަކީލު: އޭ.މޫސާ ފާރިޝް އަޙްމަދު	3-ޢާއިޝަތު އިޔުޝާ މުޙައްމަދު
މަޖްލިސް އެންޑް މުރާދު ލޯ އެސޯސިއޭޓްސް	ހާޒިރުވި ވަކީލު: އޭ.މުޙައްމަދު އަޒްމީ
	ޕްރީމިއަރ ޗޭމްބަރސް
	4-މުސްތަފާ ޢަބްދުލްޣަފޫރު
	5-އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު
	ހާޒިރުވި ވަކީލު: އޭ.މުޒައްމިލް ރަޝީދު
	6-މުޙައްމަދު ޙުސްނު މޫސާ
	ހާޒިރުވި ވަކީލު: އޭ.އަޙްމަދު ނާޖިލް ޢަބްދުއްސައްތާރު

މަދަނީ- ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން

ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރީދާގެ ރައުޔު:

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" އިސްތިއުނާފުކޮށް ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) (މީގެ ފަހުން "**އެސް.ބީ.އައި**" ނުވަތަ "**އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް**") އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތްތަކަކީ، ގަސްތޮލި އައިލެންޑްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[1] އާއި، ކ.މާލެ، މ.ވިލާދަރުގެ ޢަބްދުﷲ އިޝާން އަދި ޢާއިޝަތު އިދުރާ މުޙައްމަދު އާއި، ކ.މާލެ، މއ.ކާމިނީރުގަސްދުގެ މުސްތާ ޢަބްދުއްސައްތާރު އާއި، ކ.މާލެ، މ.ސިލްސިލްކޮސަރ (މއ.ސިލްސިލްގަރު) މުޙައްމަދު ޙުސްނު މޫސާ އާއި، ކ.މާލެ، މ.މުލީގެ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދުއެވެ. (ޖުމްލަ ގޮތުގައި "**އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތްތައް**" މިފަދައިން މުޚާތަބު ކުރެވޭ)

މައްސަލައިގެ ފަސްމަގު:

3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" އަކީ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1311/Cv-C/2021 ދަޢުވާގެ (ތަންފީޛީ ދަޢުވާ) ގައި ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެކެވެ.

4. ބުނެވުނު ތަންފީޛީ ދަޢުވާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ 289/Cv-C/2012 ދަޢުވާއިން ސާބިތުކޮށްފައިވާ ދަރަނި އަދާނުކޮށްގެން އެހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހިނގަމުންދާ ދަޢުވާއެކެވެ. މި ދަރަނިއަކީ، އެސް.ބީ.އައި އާއި މާލެ ބޭންކިންގއިން އެސް.ބީ.އައި (ލޯނު އެގްރީމެންޓް) ބޭންކިންގއިން ގަސްތޮލި (މިމައްސަލައިގައި

---

[1] މީގެ ފަހުން "ގަސްތޮލި" ގެ ގޮތުގައި މުޚާތަބު ކުރެވޭ

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން) ނަގާފައިވާ ޓާމް ލޯނުތަކާއި ގުޅިގެން އެބޭންކަށް ދައްކަންޖެހޭ އެންމެހައި ފައިސާ ދައްކުމަށް ކަސްޓަމަރާއި ލޯނުގެ ގެރެންޓަރުންގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ޙުކުމެކެވެ.[2] ބުނެވުނު ގެރެންޓަރުންގެ ތެރޭގައި މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކ.ގާފަރު، މ.ސިސިލިކޮނަރު މުޙައްމަދު ޙުސޭނު މޫސާއާއި، ކ.ގާފަރު، މ.ދުލިގެ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ހިމެނެއެވެ.

5. އޭގެތެރެއިން ހިމެނޭ ގެރެންޓަރަކީ ކ.ގާފަރު، މ.ފިލާދުރުގެ މުޙައްމަދު މަނިކުއެވެ. ކ.ގާފަރު، މ.ފިލާދުރުގެ މުޙައްމަދު މަނިކު 08 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 ގައި ނިޔާވެފައިވާތީ[3]، މަރުޙޫމްގެ ވާރިޘުންގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކ.ގާފަރު، މ.ފިލާދުރުގެ ޢަބްދުﷲ އިޝާން އާއި ކ.ގާފަރު، މ.ފިލާދުރުގެ ޢާއިޝަތު އިއްޒާ މުޙައްމަދު އާއި ކ.ގާފަރު، މ.ކާރިނިރުގަސްގެ މުސްތަފާ ޢަބްދުލްޣަފޫރު އެވެ.[4]

6. މަރުޙޫމްގެ ތަރިކައިގެ މައްސަލައިގައި، މަރުޙޫމްގެ ދައްކަންޖެހޭ ބަދަލުގެ ފައިސާ ހުރުމާއިރު، މަރުޙޫމްގެ މައްޗަށް އޮތް ދަރަނީގެ ޒިންމާ ވާރިޘުން އަދިއްޔާ ކަރިސްސާންހަމުން އުފުލަން ބޮޑުނުނުވާގޮ މި ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވަނީ އޮކްޓޫބަރުގެ މުޙައްމަދު މަނިކުގެ މައްޗަށް އޮތް ދަރަނިއެއް ހަވާލުކުރުން ނިމުމަކަށް، މަރުޙޫމްގެ މުދަލުން ހުރުވުމަށް، އެ މުދަލަކީ މަރުޙޫމްގެ ތަރިކަ ކަމުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.[5]

ތަންފީޛު މައްސަލައިގެ ތެރެއިން ނެރުނު ފުރަތަމަ ވަގުތީ އަމުރު (09 ފެބްރުއަރީ 2022)

7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 289/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ތަންފީޛީ މައްސަލައިގައި ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އެދިފައިވަނީ ދަރަނި ސާބިތުވެ ނިޔާވެފައިވާ ގެރެންޓަރުގެ މުދަލުން

---

[2] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 289/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާއިން 28 މާރިޗު 2018ގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1050/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ

[4] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1050/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ

[5] ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 926/Fm-C/2019 ޤަޟިއްޔާ

ތަސައްރުފުކުރުން ފަސްކުރުމުގެ އަމުރަކަށެވެ. ސިވިލް ކޯޓުން ނެރުނު އަމުރުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.[6]

> ".......ދެންނެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހިނގަމުންދާ މިޤަޟިއްޔާގެ މައުޟޫޢުގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން، ނުވަތަ މި އަމުރާއި ގުޅޭ ވަކިގޮތެއް ނިންމަންދެން؛
>
> 1. މ. ވިލާދަރުގެ / މާލެ، އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ އެއްވެސް މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކުރުމުގައި އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއް ނުކުރުމަށް މަރުޙޫމްގެ ވާރިސުންނާއި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި އިދާރާތަކުގެ މައްޗަށާއި،
>
> 2. މ. ވިލާދަރުގެ / މާލެ، އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކު އެއްވެސް ޙިއްސާއެއް ތަޙްވީލު ކުރުމުގެ ބާރު ވާރިސުންނަށް ލިބިގެންނުވާކަމަށާއި،
>
> 3. މ. ވިލާދަރުގެ / މާލެ، އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކު ޝެއާހޯލްޑަރެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ކުންފުންޏެއްގައި އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ނަމުގައި އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއް ނުކުރުމަށާއި،
>
> 4. އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކު ޙިއްސާ އޮންނަ އެއްވެސް ކުންފުންޏެއްގެ ޙިއްސާއަށް ބަދަލު ގެނައުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއް ނުކުރުމަށް އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ވާރިސުންގެ މައްޗަށާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އަދި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުގެ މައްޗަށާއި،
>
> 5. މ. ވިލާދަރުގެ / މާލެ، އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ޙިއްސާ އޮންނަ ކުންފުނިތަކަށް ލިބިގެންވާ ރިބްޙުތަކުގެ ލީސް [illegible] [illegible] އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރެވޭނޭގޮތަށް މުޢާމަލާތެއް ނުކުރުމަށް އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ވާރިސުންގެ މައްޗަށާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އަދި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށްފީމެވެ."

ވަގުތީ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުން

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (9 ފެބްރުއަރީ 2022) "ވަގުތީ އަމުރު" ޢަބްދުﷲ އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަތް ނަންބަރު 2022/HC-A/103 ޤަޟިއްޔާގައި މިކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޢަބްދުﷲ އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް ސަބަބެއް ނެތްކަމަށެވެ.

---

[6] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 "ވަގުތީ އަމުރު" (09 ފެބްރުއަރީ 2022)

ވާރިޘުންގެ ފަރާތުން ވަކީލު އަމުރަކަށް އެދުން

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1311/Cv-C/2021 ދަޢުވާއާގައި[7] ގެރެންޓަރު މ.ވިލާދަރުގެ މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ވާރިޘުންގެ ފަރާތުން ޢަބްދުﷲ ރިޝާން، 06 ޑިސެންބަރު 2022 ގައި ވަކީލު އަމުރަކަށް އެދި ފޯމެއް[8] ހުށަހެޅިއެވެ. މިފޯމުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަކީލު އަމުރުގައި މަރްހޫމާގެ އެއްވެސް މުދަލެއް/ ހިއްސާއެއް/ ލީސް ހޯދުމެ ރަހިބަސް އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތަށް އަމުރުކޮށްފައިވުމުން މަރްހޫމާގެ މައްޗަށް އޮތް ދަރަނި ހަވާލުކުރުމުގެ މަގެއް ނެތުމާއި، މިކަމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންވާ ދަރަނިވެރިއަށް ހަވާލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ވާރިޘުންގެ ފަރާތުން ބާވަތ އެކު އެބަރަސ ދިބިރިފައިވާ ޢަބްދުﷲ ރިޝާން މުޅިފިރިކަން ދަޢުވާއާގެ ބުރުމުގައިވާ ގަސްތޮޅު، ދުކާނުބުރުވެ، އަދި ކެޔޮއްސޮފީ ފިރޯތަށް މަސްއޫލު ނަގާފައިވާ މުދާ ވިއްކުމުގެ ބައްދު ދިޔަގަންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

10. އޭގެ ފަހުން 03 އޭޕްރީލް 2023 ގައި، ޢަބްދުﷲ ރިޝާންގެ ވަކީލުންގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީގައި އަލްމަރްހޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ހިއްސާ އޮންނަ އެއްޗިއްޔަދު އާއި މާލެ ގެ ރެޖިސް ވިއްކާލުމަށް އެސް.ބީ.އައި އިން "ނޯ އޮބްޖެކްޝަން ލެޓަރ" ދީފައިވާތީއާއި، މިމުޢާމަލާތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދަތިވި ސާބިތުވެފައިވާ އެއް ފަރާތްތަކަށްވެސް އެއްބަސްވާތީ، މިދެ ބަރުގެ ލީސްކޮށް ބަރައިބަސް ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަ އަށް އެދި ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި، އެފަރާތުން 06 ޑިސެންބަރު 2022 ގައި ވަކީލު އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުގެ ބޭރުން ނިންމައިދިނުމަށް އެދިފައެވެ.[9]

---

[7] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 289/Cv-C/2012 ގެ ތަންފީޒީ ދަޢުވާ

[8] އިސްތިއުނާފު ފޯމާއެކު އެޓޭޗް ކޮށްފައިވާ ޑޮކިއުމަންޓް 10- ޕޭޖު 32

[9] ޝަރީޢަތް ޕްރޮސީޖަރސްގެ ނަންބަރު 2023/SP/AD/13 (02 އޭޕްރީލް 2023) ސިޓީ

11. އިސްތިއުނާފުން ބެލެވުމުންދާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" ގައި ކުރިން ނެރެފައިވާ އަމުރުގައިވާ ކަންތައްތައް ނަކަލުކުރުމަށްފަހު އެކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "......މިމަސްއަލާގައި ޤަޟިއްޔާ ބައްދަލުވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުންވެސް މިވަގުތީ އަމުރު ނެރުނުއިރުވެސް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާގޮތަށް އަމުރު ނެރުއްވުމަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތްތަކުން ދަރަނި އަދާކުރުމަށް ހުށަހެޅުމަކާއި ކުރިމަތިވާނެ، ވަގުތީ އަމުރު ނަގައިދިނުމުން ނުކުރެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް އެދިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،
>
> އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ވާރިޘުންގެ ފަރާތުން ބަޔަކު އޮޅުވާ ދިމާވެފައިވާ ޢަބްދުﷲ ރިޝާނުގެ ފަރާތުންވެސް މިޤަޟިއްޔާގައި ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރުގައި ބައެއް ކަންކަން ބާޠިލުކުރުމަށް ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެ ދިނުމަށް އެދިފައިވާ ފަރާތާއި، މިދަޢުވާގައި "އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ މައްޗަށް އޮތް ދަރަނިތަކާއި ހިސާބު ކުރުމަށްޓަކައި، ހުރިހާ ވާރިޘުންގެ ވާރިޘުން ކަނޑައަޅާކަން ވާރިޘުންގެ ގޮތުގައި މ.ވިލާފެނީގެ ޢަބްދުﷲ ރިޝާން ހަމަޖެހުމާ ދިޔައީމާ ބަޔަކު އޮޅުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 289/Cv-C/2012 ހުކުމުގައި ގަސްތަކެއް، ދެކުނު ބާޣީ، އަދި ކޯޓުއިސްތިހާރު (ރިޕޯޓް) ފާހަގަވެފައި އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ތަރިކައިން މުދަލުގެ ވާރިޘުންގެ ބަހާލާ ޢަބްދުﷲ ރިޝާން ހަމަ ދިޔުމެވެ." މިގޮތަށް އެދިފައިވާކަމާއި،
>
> އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކު ބިދޭސީ އޮންނަ ދެ ރިޕޯޓް ކަމުގައިވާ އެއްފަރާތުގެ މާލޭ ގެ ހެއްދީ ވިއްކާލުމުގެ "ނާ އެއްބަސްވުމެއް ފެންނަ" ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ކޯޓަށް އެންގުމުގައި ނުބެލި ދަޢުވާލިބޭ އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ވާރިޘުންގެ ފަރާތުން ބަޔަކު އޮޅުވާ ދިމާވެފައިވާ ޢަބްދުﷲ ރިޝާނަށް ދިނުމާ އޮންނަކަމާއި،
>
> މަތީގައި ފާހަގަކުރެވިދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމުން، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް އެދިގެން ނެރެފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، މިކަން ސްޓޭޓަސްކޯ ބޭނުން އޯކު އިނގިރޭސި (ޤާނޫނީ ބަސް) އާއި ސްޓޭޓަސް ބޭނުން އެކު އިނގިރޭސި އިސްތިޢުމާލުކުރާ (ޤާނޫނީސް) ވިއްކާލާ އާއި އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ވާރިޘުންނާއި، މިއިސްތިޢުމާލު ޢޯޑަރު އާއި ދައްކާފައިގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް، ކަމާއި ގުޅޭ ހުކުމް އެންމެހައި ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް އަންގައި މިއަމުރުގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅައިދީފައެވެ."

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި ތަފްސީލް:

12. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެސް.ޓީ.އައި (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި 2 (ދޭއް) ނުކުތާއެވެ. އެއީ؛

12.1. **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ**، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 "ވަގުތީ އަމުރު" (09 ފެބުރުއަރީ 2022) މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމެވި ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" (10 އޭޕްރީލް 2023) ނިންމާފައިވަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

12.1.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އެސް.ޓީ.އައިގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މިހާރު ވަގުތީ އަމުރާގެ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭނީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކުގެ މަތިންކަމަށާއި، އެކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ކޯލްޖިވްސް ޑެރިން ކޮންޓްރެކްޓިންގ ކޮމްޕެނީ ޕރވޓ ލޓޑ އަދި އިމްދު ވަސް ފަރާތެއް**[10] ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ. ވަގުތީ އަމުރު ނެރެވޭނެ ހާލަތްތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާ، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގައި ކަމަށާއި، ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދުމުން ވަގުތު އެޤާނޫނުގެ 243 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުމުން ގޮތް އެޤާނޫނުގެ 244 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 248 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ވަނީ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ވަގުތީ އަމުރެއް ބަދަލުކުރުމަށް ނުވަތަ ބާތިލުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމަށެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09

---

[10] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/66

ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރަކީ ފައިސާ ދައްކުމުގެ ވަގުތީ އަމުރަކަށްނުވާތީ، މިމާއްދާ މިމައްސަލައަށް ތަޠުބީޤު ނުކުރެވޭނެކަމަށެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގައި ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާ ކުރެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެ ޙާލަތަކީ، 1-ފައިސާ ދައްކުމަށް ނެރޭ ވަގުތީ އަމުރުތަކާއި؛ 2-ޚަސްމެއްގެ ޙައްޤު ހާސިލުކުރުމުގައި ނެރޭ ވަގުތީ އަމުރުތަކަށެވެ. މިފަދަ ޙާލަތެއް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރުގައި އުތައްނުވަސީސް އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 ނިންމުމުން މިވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލުކޮށްފައިވާތީ، މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤަވާއިދާ ޚިލާފަށްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވުނުކަމަށެވެ.

12.2 **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމު ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް (10 އޭޕްރީލް 2023) ނިންމަވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ **ހުސައިން ހަމްދާން ވ. މުޙައްމަދު ޒާހިރު**[11] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

12.2.1 މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އެސް.ޕީ.އައި ގެ ވަކީލުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން ނެރޭ ވަގުތީ އަމުރެއް އެއަމުރެއް ނެރުނު ކޯޓެއްގައި މުރާޖަޢާ ކުރެވޭނީ ބާރެއްކަމަށް[12] ހައިކޯޓުގެ **ހުސައިން ހަމްދާން ވ. މުޙައްމަދު ޒާހިރު**[13] ތަސްދީޤުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާކަމާއި، ބަހުސްގެ ބޭނުމަކަށް މިތަސްދީޤުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލު މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުނަމަވެސް ތަޠުބީޤު ނުކުރެވޭނެކަމަށް ބެލިނަމަވެސް،

---

[11] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-S-A/15

[12] ބާރުތަކަކީ 1-ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅުން ބާޠިލު ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ނުވަތަ 2-އަމުރު ހުއްޓުވުމުގެ ބާރު، ނުވަތަ 3-ވަގުތީ އަމުރު ނުކުރެވިއްޖެނަމަ ވަގުތީ އަމުރު ބަދަލުކުރުމާ ފަރާތްތަކުގެ ބަޔާންތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް އަމުރު ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު، އެފަދަ އަމުރެއް ނެރުނު ކޯޓަކަށް ލިބިގެންވާ އިޚްތިޔާރެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެ ގޮތެއް އޮތްނަމަ މުރާޖަޢާ ކުރެވިދާނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ސިވިލް ކޯޓުގައި އިޖްރާއަތުކުރެވޭނެކަމަށް

[13] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-S-A/15

ޚުޞޫޞިއްޔާގައިވާ ބާރުތައް މިމައްސަލައިގައި ކުރިމަތިވެފައިނުވާކަމަށެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ވާރިސުންގެ ފަރާތުން އެދިފައިނުވަނީސް، ޢަބްދުﷲ ހިޝާންގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށްކަމަށާއި، އެހެންކަމުން އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކުގެ ފަރާތުން ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި ނުވަނީސް ޝަރީޢަތުން އަމިއްލައަށް ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާ ކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެން ނުވާކަމަށެވެ. ޢަބްދުﷲ ހިޝާންގެ ފަރާތުން އެދުނު ވަގުތީ އަމުރުގައި އެދިފައިވާ ބައެއް ކަންތަކުގެ ނަތީޖާއަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރަށް ބަދަލު އައުންކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ޢަބްދުﷲ ހިޝާންގެ ފަރާތުން އަމުރުގެ ބައެއްކަންކަން ބާޠިލްކުރުމަށް އެދިފައިވާކަމަށް ބުނެފައިން ޤާނޫނީ ހަމައެއްނެތްކަމަށެވެ. މީގެ އިތުރުން ބޭންކުގެ ފަރާތުން ޢަބްދުﷲ ހިޝާނަށް ދީފައިވާ "ނޯ އޮބްޖެކްޝަން ލެޓަރ" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން އެޕާޓްމަންޓް އަދި މާލެ ގ ހެޕީސްޓާ ޙަވާލުކޮށް ވިއްކާލުމަށް ތަންތަން ފޭސްތަކާގައި ޝަރީޢަތުން ހުއްދަ ނަގައިގެންކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތްތަކުގެ ވާހަކަ:

13. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ މުޙައްމަދު ޝަރީފުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މުޙައްމަދު ޝަރީފު އަކީ މައްސަލައިގައި ގެރެންޓަރ އެއް ކަމަށާއި، އެހެން ގެރެންޓަރ އެއްގެ ފަރާތުން ޤޯރ އިލްތިޒާމުތައް ކުރިމަތިނުކޮށް މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށާއި، އޭގެ ތެރެއިން އިސްތިއުނާފު ކުރާ އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ ނަންބަރު 7·1·1·12 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "މުދާތައް ވިއްކާލިކަމުގައި ވީނަމަވެސް ދަރަނި އެކަމުގައި ހަމަޖެހޭ ނުކުރެވޭތީ އެ ބާރުތަކުގައި ދަރަނި ހަމަޖެހުމަށް ދެން ހުރި މަގަކީ އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކު ހިމެނޭހެން ގެރެންޓީ ދިން އެހެން ފަރާތްތަކުގެ މުދާ ވެސް

ވިއްކާލުމަށްކަމަށް ވާތީ، އެކަން އެ މަގުން ހިނގުމުގެ ކުރިން އަލްމަރުހޫމް މުހައްމަދު މަނިކުގެ މުދާ ވިއްކާލުމުގެ ބިލު އޮތްކަމަށެވެ." މިފަދައިންކަމަށާއި، އެހެންކަމުން، މި ބިލު އޮތް ކަމުގައިވާނަމަ އެދެނީ އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ ފަރާތުން އެދޭ ގޮތަކީ މި މައްސަލަ ނިންމައި ދިނުމަށްކަމާއި، އެއީ މިވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށްކަމަށެވެ.

14. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ އަބްދުﷲ އިޝްފާން އަދި އާއިޝަތު އިޒާ މުހައްމަދުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ވަގުތީ އަމުރަކީ ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް އޮންނަ ދާއިމީ އަމުރެއް ނޫންކަމާއި، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ވަކި އަމުރު މުޢާޖަލާ ނުކުރުވާނެ ބާވަތްތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާއިރު، ކޯޓުގައި އެފަދައިން އެދުމުން މިހާރުވެސް ޢަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުން އެކަން ކުރަމުންދާކަމާއި، ވަގުތީ އަމުރު މުޢާޖަލާ ނުކުރުވާނަމަ، އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގެއްލުން [illegible] ނެތިދާނެކަމަށެވެ. މައްސަލައިގައި ރަށު [illegible] ކަމަށާއި، ނަމަވެސް [illegible] އެސް.ބީ.އައި ގެ ހުއްދައާއެކު ކަމަށާއި، [illegible] ބޭންކެއްގައި ރައްކާތެރިކޮށްގެން އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން ހަރަކާތްތެރިވާ ގޮތަށް ބަހައްޓަ ހަމަޖެހޭނެކަމަށެވެ.

15. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ މުސްލިމާ އަބްދުލްޖަލީލް އަދި އިބްރާހީމް މުހައްމަދުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މިމައްސަލައިގައި ވަކިކަމެއް ފާހަގަކޮށްފައި ނުވާކަމާއި، ސަބަބަކީ، މިމައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގައި ހިމެނޭ މައްސަލައަކީ އަލްމަރްހޫމް މުހައްމަދު މަނިކުގެ މުދަލާ ގުޅޭ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ނަގާފައި ވާތީ އަމުރަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ނިންމާފައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ކަމަށާއި، މިމައްސަލައާއި މުދަލާއި ގުޅޭ ސިޓީ ގުޅިގެން ނިންމާކަމަށާއި، އަދި ހަމަ ވިއްކާލުމަށްފަހު ކޯޓު އަދާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންވާކަމަށެވެ.

16. އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބެލެވުމުންދާ މައްސަލައިގައި އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ފޯމުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި "ގެސްޓް އައިލެންޑް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" ހިމެނިފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް މިމައްސަލައިގެ އަޕީލަންޓުންނަކީ

މިކުންފުނީގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ޙާޞިލުވެފައިނުވާއެވެ. އެހެންކަމުން، މިކުންފުނީގެ ސްޓޭޓަސް އަކީ ކޮބައިތޯ މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] ޢަބްދުﷲ އިޝާން އާއި ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކުރުމުން ބުނެފައިވަނީ، ގަސްވި އޮތީ ނޮން-އޮޕަރޭޝަނަލް ސްޓޭޓަސް އެއްގައި ކަމަށާއި، އެއީ ބޯޑުގެ ދެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން [illegible] ޝެއަރ [illegible] [illegible] ފުރިހަމަ ވަނީ ނުހަމަޖެހިފައިވާތީ ކަމަށާއި، މިހާރު އެކު މެންބަރުން ކުންފުނި ބެލެހެއްޓުމަށް ކުރިއަށް ނުދާކަމަށާއި، ދަރަނި ހޯދުމަށް ކުންފުނިން ނުކުރެވޭ ކަމަށާއި، މިހާރު ބޭނުން ކުރަނީ ހިސާބު ބަލަހައްޓަވާ ޓީމެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ބަހުސް

17.ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު، މިކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ، ކޯޓަކުން ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެއް [illegible] މުރާޖަޢާ ކުރެވިފައިވާނީ އާއި މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (9 ފެބުރުއަރީ 2022) "ވަގުތީ އަމުރު"، އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމުނުގޮތް" އިން ބާތިލުކޮށްފައިވާ ކަމީ ކަނޑައަޅާ ނިންމުންތަކާ އެއްގޮތް ތޯއެވެ.

18.އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[14]ގައި ވަގުތީ އަމުރަކީ އެދޭން ބާވަތަކީ ވަގުތީ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ވަގުތީ އަމުރަށް މުރާޖަޢާ ކުރެވުނު ބަދަލުކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ. އެގޮތުން، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާޢިދު މިދެ ގަވާ ކުރިމަގުގައިވާ ގޮތުން، މަދަނީ މައްސަލަތަކާއި ދުވަހުން ކޯޓުން ނުކުރެވޭ ގޮތަށް ވަގުތީ އަމުރު ބާތިލުކޮށްފައިވާ ކަމީ ބޭނުމެއްގެ

---

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

އެޤާނޫނުން ލިބިދީފައިވަނީ ދެޙާލަތެއްގައި ކަމަށެވެ. އެއީ އެޤާނޫނުގެ[15] 248 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ޙާލަތަކާއި އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގައި[16] ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] ނެރެވޭ ވަގުތީ އަމުރުތަކަށް ކަމަށެވެ. އަދި، މިދެޙާލަތުގެ ވަގުތީ އަމުރު ފިޔަވައި އެހެނިހެން ވަގުތީ އަމުރުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު ނެރުން ކޯޓަށް ލިބިގެންނުވާކަމަށެވެ.

19. މިމައްސަލައިގައި ނެރެފައިވާ ފުރަތަމަ ވަގުތީ އަމުރަށް[17] ބަލާއިރު، މިއަމުރަކީ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި މައްސަލަ ކުރިއަށް ދަނިކޮށް ދަރަނިވެރިޔާ މ.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުދަލުން މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަން އިނގެއެވެ.

20. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ބަލާއިރު، ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މަރުޙަލާއަކީ، ދަރަނިވެރިޔާގެ މުދަލާއި މާލީ ޙާލަތު ހޯދުން [illegible] ބަލައި[18] މުދާ ހޯދުން، ހިފަހައްޓާ، ހިފަހައްޓާ މުދަލުގެ ބެލެނިވެރިކަން ހަވާލުކޮށް[19] ކޯޓުން [illegible] ވިއްކާ، ދަރަނިވެރިޔާ އަމިއްލައަށް މުދާ ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަދީ،[20] ޤަޟިއްޔާއެއްގެ [illegible] ޙުކުމްގައި ބަޔާންކުރާ ފައިސާ ހޯދުން ފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއަތު ބޭނުންކުރެވޭ މަރުޙަލާއެވެ. މިމަރުޙަލާގައި ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރުއް ނެރޭނީ ދަރަނި [illegible] [illegible] ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ މިންވަރަށް އަރަނިވެރިޔާއާ ދަރަނިވެރިޔާގެ މަސްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައެވެ.

21. މިމައްސަލައިގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދިފައިވަނީ، އިސްތިޢުނާފުކުރާ އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުންނެވެ. އެއީ ދަރަނިވެރިޔާގެ މުދަލުން މުޢާމަލާތުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރަކަށް އެދިއެވެ. މިއަމުރު

---

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[16] 2022/R-105 ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދު

[17] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރު

[18] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 369 ވަނަ މާއްދާ

[19] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 382 ވަނަ މާއްދާ

[20] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 375 ވަނަ މާއްދާ

ކޯޓުން ނެރެދީފައިވަނިކޮށް، ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ދަރަނިވެރިޔާގެ މުދަލުގައި ހިފޭނޭ ވަކި މުދަލެއް ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދައަކަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދަރަނިވެރިޔާގެ ވާރިސުންގެ ފަރާތުންނެވެ. އެފަދަ ހުށަހެޅުމަކާ ދެކުރު ނިމޭ ގޮތަކީ މުދާ ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަދިނުން ކަމުގައިވާނަމަ ކުރިން ނެރެވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރަށް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ބަދަލެއް އައީ އެވެ.

22. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބާބަށް ބަލާއިރު، އެބާބުގެ ދަށުން އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތައް މުޢައްޔަންކުރެވޭނެ އެކިއެކި ބާވަތްތަކެއް ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. ވަގުތީ އަމުރާއި ބެހޭ ޤާނޫނުގައިވެސް ކޯޓުން އެހެން ގޮތަކަށް އަމުރުކުރުމާ ހަމައަށް ދެމޭ ވަގުތީ ފިޔަވަޅެއް ކަން އެނގެއެވެ، ޙުކުމް ތަންފީޛު މަރުޙަލާގައި އެޅޭ މިފަދަ ފިޔަވަޅުތަކަކީ ބަދަލު ނުގެނެވޭނެ ކަމުގެ ޙުކުމެއްކަމަށް މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާ އަދި 243 ވަނަ މާއްދާ ގުޅާ ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އެހެނީ، މިއިން އެއްވެސް މާއްދާއަކުން ވަގުތީ އަމުރަކުން އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅެއް ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު މުޙްތަރަމް ކަނޑުކުރާ ނައްނާއް ނުވުންނެވެ.

23. ވަގުތީ ގޮތެއްގައި އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅެއްގެ ބާވަތް ބަދަލުގެނެސް ނުވަތަ ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލު ސަބަބަށް އަސަރުކުރާނެ ފަދަ އިތުރު ކަމެއް ނުވަތަ ސަބަބެއް ކުރި ހުށަހެޅިނަމަ، އެކަށީގެންވާ ވަޒަންކޮށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، ދަށު ކޯޓުން ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން އެކޯޓުން ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުން **ޙުސައިން ރަޝީދާ ވ. މުޙައްމަދު ޢާދިލް**[21] ގެ މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައެވެ. އަދި މިއީ މިމައްސަލައިގެ އިސްތިޢުނާފާއި ގުޅުން ހުރި ކަމެކެވެ.

24. މިގޮތުން، މިމައްސަލައިގައި އިސްތިޢުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ **ޙުސައިން ރަޝީދާ ވ. މުޙައްމަދު ޢާދިލް**[22] ގެ މައްސަލައިގައި ވަގުތީ އަމުރެއް މުރާޖަޢާކުރެވޭނެ ޙާލަތް ބަޔާންކުރައްވާ ގޮތުގައި، ބާރުލާ ބަދަލުވުމާއި

---

[21] 2019/HC-S-A/15

[22] 2019/HC-S-A/15

ނުވަތަ އަދު ހެކި ހުރަހަކާފައިވުމާއި ނުވަތަ ޢައިބު ހާސިލުވުމުގައި ނުލިބިފައިވާ އަމުރެއް ކަމުގައިވެސް ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާއިރު، މިފަދަ ޙާލަތެއް މިމައްސަލައިގައި އުފެދިފައިނުވާކަމަށެވެ. އެގޮތުން މިމައްސަލައިގައި އޮތް ޙާލަތު ބަދަލުވެގެން އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެދިފައިނުވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ވަގުތީ އަމުރަކުން އެދިފައިވާ ދަރަނިވެރިޔާގެ މުދަލުގެ ތެރެއިން މުދަލެއް ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދައަކަށް ކަމަށާއި، މިއަމުރާ ދެކޮޅު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ތަކުރާރު ކުރިން ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލުކުރަން ޖެހުން ސަބަބު ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ.

25. މިމައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (09 ފެބްރުއަރީ 2022) ވަގުތީ އަމުރުން އަލްމަރުޙޫމް މުޙައްމަދު ވަޙީދުގެ މުދަލުން ތަޞައްރަފުކުރުން ހުއްޓުވާފައިވާ، އެސް.ބީ.އައި ގެ ހުށަހެޅުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ. މިވަގުތީ އަމުރު މިހާރު އޮތުމަކީ ދަރަނިވެރިޔާގެ ވާރިސުންގެ ފަރާތުން ވަގުތީ އަމުރަކުން އެދިފައިވާ މިމުދަލުގެ ތަރިކައިގެ ހިއްސާ ދަރިން ކަމުގައިވާ ބިނާ ކުރުމަށް ވިއްކާ ދެމުންދާ ދަރަނިވެރިޔާއާއި ދަރަނިވެރިޔާއަށް އެއްބަސްވެގެން އާދައިގެ މުދާ ވިއްކުމުގެ އިއުތިރާޒުވާ ނޯޓު ކަމުގެ ސިޓީ ދަރަނިވެރިޔާ ދިނުމުން އެސްބީގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް މުދާ ވިއްކުމުގެ ހުއްދަހޯދުމަށް އެދިއެވެ. މިހާރުގަ އަދި އެދުމުން، އެހެނިހެން ގޮތް ފާހަގަ ނިންމުމުގެ ބަދަލުގައި ކުރިން ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ކާބިން ބާޠިލްކޮށްފައިވެއެވެ. ކަމަށްވާތީ ސަބަބަކީ ބެލުމުގައި ފަރަހަންކުރެވިފައިނުވާ، ވަގުތީ އަމުރު ނުހުށަހަޅާ ވެސް ދަރަނި ހަވާލުކުރުމަށް ހެކި އެއްޗެސް ކަމަށް ދަރަނިވެރިޔާ ބަލައިގަނެވޭ، ކާބިން އިސްތިރާދު ނޫން މުދާ ވިއްކުމަށް އިޢުތިރާޒުކުރުމަށް ނޯޓު ކަމުގެ ސިޓީއާއި ދަރަނިވެރިޔާއާއި ފަރާތުން ދިފާޢުކޮށްފައެވެ.

26. ސިވިލް ކޯޓުގެ މިނިންމުމަށް ބަލާއިރު، ކުރިން ނެރުނު އަމުރު ބާޠިލުކުރުމަށް ޢަބްދުﷲ އިޝާންގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާކަމާއި، ތަޞައްރަފުކުރުން އެދިފައިވާ، އެފަރާތުން މަސްލަޙަތުގައިވާ މުދަލުގެ ތެރެއިން ވަކި މުދާ ބައެއް (ގެސްޓްހައުސް، ދޮންކޮށްބޭއްވި، އަދި ކަޅުއަރުވާފިން) ވިލާގެ މަރުޙޫމްގެ ނަމުގައި ހުރި މުދާ ވިއްކުމުގެ ބައެއްގެއިން ކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ދިނުމަށެވެ. އަދި އެގެ ފަހުން 03 އޭޕްރީލް 2023

ގައި ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީގައި އެދިފައިވަނީ މަރްހޫމުގެ ހިއްސާ އޮންނަ އެއްލައިދޫރާއި މާގާ ގެ ހެއްޔީސް ވިއްކާލުމުގެ ފުރުސަތު ދީފައިވާތީ، އެކަމަށް މަގުފަހިކޮށް ދިނުމަށާއި، އަދި މިމަޝްވަރާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ އެސް.ބީ.އައިގެ ފަރާތުން ބަޔާން ކޯޓާ ނޫ ޑޮކިއުމެންޓަށް ސިޓީއެއް ދީފައިވާތީ، މިދިރިސްޓޯގެ ހެއްޔީސް ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަދެއްވުން އެދިއެވެ.

27. އެހެންކަމުން، މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ވަޞީ އަމުރަކަށް މުދަލުން ތަސައްރުފުކުރުން މަނާކުރެވިފައިވާއިރު، އޭގެ ތަރިކައިން ވަކި މުދަލެއް ވިއްކުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުމަކާއި ގުޅިގެން ކޯޓުން ނެރުނު ވަޞީ އަމުރު އެއްކޮށް ޤާބިލުކަމުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ވަޞީ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅުން

28. އިސްތިއުނާފުން ބެލެވުމުން މިދާ މައްސަލައިގައި ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ ފަރާތުން ވަޞީ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށް އެދި ހުށަހެޅުއްވައިފިއެވެ.[23] މިއަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅި މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، މ.ވިލާދަރުގެ/ ކ.މާލެ، އަލްމަރްޙޫމް މުޙައްމަދު މަނިކު ނިޔާވުމުން، އަލްމާ-ހިނާމް ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގައި އޮތް މަރްހޫމުގެ ހިއްސާއަށް 27 ޖަނަވަރީ 2025 ދުވަހު ބަދަލު ގެނެސްފައިވާތީ، އެކަމުގެ ސަބަބުން މައްސަލައިގެ ތަރިކައިގައި ހިމެނޭ މުދަލުގެ އަގު ނެތިގެންދާތީ، ދަރަނިވެރިން އަދާކުރުމަށް ހުރަސް އެޅި އަނބިދަރިންނާއި ބެލެނިވެރިޔާގެ އެސް.ބީ.އައި ގެ ބަލަހައްޓަން ހުރިކަމުގެ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށް ބޭނުންވާތީ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވައިފިއެވެ.[24]

29. އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން ވަޞީ އަމުރަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ، މިމައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމެއް ނިމި މައްސަލަ ޙުކުމް ކުރުމަށް ތައްޔާރު ވެފައިވީހިނދުކަމުން، މިމައްސަލައިގައި ވަޞީ އަމުރު ނެރުއްވުމަކީ ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ބަދަލުގައި، ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ދައުވާއަށް އަވަސްގޮތެއްގައި ގޮތެއް

---

[23] ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި 19 މާރިޗު 2025 ގައި

[24] އެސް.ބީ.އައި (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ވަޞީ އަމުރަށް އެދޭ ފޯމު" ގައި ތަފްސީލުކޮށްފައިވާ

ކަނޑައެޅުމީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތްތަކުގެ މަސްލަހަތުގައި އެންމެ ރަނގަޅުގޮތް ކަމަށް ފެންނާތީ،[25] މައްސަލަ އަވަހަށް ނިންމުމަށް އިސްކަން ދިނުމުގެ ގޮތުން އެސް.ބީ.އައި ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ވަގުތީ އަމުރާގުޅޭ ގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިންވާތީއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

30. އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެފަދައިން ހުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަލީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" އިން ކުރިން ނެރެފައިވާ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VA/2022/01 (9 ފެބުރުއަރީ 2022) "ވަލީ އަމުރު" ބާތިލްކޮށްފައިވާ އަސާސް ސާފުނުވާތީ އާއި، 03 އޮގަސްޓް 2023 ގައި ޢަބްދުﷲ އިޝާންގެ ފަރާތުން މުރަފާ ލިޔުމުގެ ހުއްދަ އަން އެދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައިނުވާތީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަމަށް ނުދެކެމެވެ. ވީމާއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަލީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" ބާތިލްކޮށް، 03 އޮގަސްޓް 2023 ގައި ޢަބްދުﷲ އިޝާންގެ ފަރާތުން މުރަފާ ލިޔުމުގެ ހުއްދަ އަން އެދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާއި، 06 ޑިސެންބަރު 2022 ގައި ވަލީ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު މިހާތަނަށް ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައިނުވާތީ، އެހުށަހެޅުންތަކާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް އަންގައި، މައްސަލަ ބެލުމަށް ސިވިލް ކޯޓަށް ފޮނުވުމަށް ނިންމަން ފެނެއެވެ.

---

[25] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/79

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔު:

31. ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަހްރިޔާގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސް ވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްވާސިޢުގެ ރައުޔު:

32. ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަހްރިޔާގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސް ވަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން

33. މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ހުކުމްކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުން[26] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރަން ހުށަހަޅަންވީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[27] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކުރުން ލަސްވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.[28] އެހެނަސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއަކާ ބިނާކޮށްފައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[29]

---

[26] މިކަމުގައި ދެވޭ އިސްތިސްނާ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްދެއެވެ.
[27] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
[28] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)
[29] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދިޔަ ކަންކަން އެފަދައިން ހުރުމާއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B14/VM/2023/01 "ވަގުތީ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް" ބާޠިލުކޮށް، ހ.ވިލާދަރުގެ/ ކ.މާލެ އަޙްމަދު އިޝްފާންގެ ފަރާތުން 03 އޮކްޓޯބަރު 2023 ގައި މުދަލު ވިއްކުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާއި، 06 ޑިސެންބަރު 2022 ގައި ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު މިހިނދަށް ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައިނުވާނަމަ، އެހުށަހެޅުންތަކާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް އަންގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، ސިވިލް ކޯޓަށް ފޮނުވުމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު

ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޒީނާ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ހުސައިން